

Kadın Cinayetleri ve Medya: Emani el Rahmun Cinayeti Analizi* / Femicide and Media: Analysis of Emani el Rahmun's Murder

Zeliha HEPKON¹

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de yaşanan kadın cinayetlerine dair haberlerin medyada nasıl temsil edildiğini analiz etmek, bu temsil biçimlerinin cinsiyetçi dili pekiştiren ve kadın cinayetlerini bireyselleştirip-sıradanlaştıran dilini eleştirel bir yaklaşımla ortaya koymaktır. Suriye’deki iç savaştan kaçarak Sakarya’nın Kaynarca ilçesine yerleşen Suriyeli kadın sığınmacı Emani el Rahmun cinayetinin Sakarya yerel gazetelerinde sunum biçimi eleştirel söylem analizi yöntemiyle ele alınacaktır. Barış zamanı olduğu gibi savaşta da yoksul kadınlar iki kat ezilmekte, sığınmacı kadınlar ise çok yoğun bir biçimde fiziksel, duygusal, psikolojik, sosyal, ekonomik ve cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Bu amaçla *Adapazarı Akşam Haberleri*, *Adapostası*, *Bizim Sakarya*, *Sakarya Yenigün*, *Sakarya Yenihaber*, *Sakarya Halk*, *Yeni Sakarya* gazetelerinin 1 Temmuz-31 Temmuz 2017 arasında yayınlanan sayıları incelenmiştir. Emani el Rahmun cinayeti hem kadın cinayetlerinin medyadaki temsil biçimlerinin hem de zorunlu göçle Türkiye’ye sığınan Suriyeli kadınların evlerinde bile güvende olmadıklarını; yaşadıkları şiddetin boyutunu ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın cinayetleri, medya, yerel basın, Emani el Rahmun.

Abstract

The aim of this study is to analyze the representation of news on femicide in Turkey. It also aims to present the sexist language of news on femicide and also tries to show the individualistic, banalizing approach critically. Emani el Rahmun was a refugee woman running from the civil war in Syria who has settled in Kaynarca which is a district of Sakarya. This study will analyze the presentation of the murder of Emani el Rahmun by local newspapers of Sakarya using critical discourse analysis method. Like in wartime, in peacetime women especially poor women are abused twice. Refugee women are exposed to physical, emotional, psychological, social, economic and sexual violence. This article will analyze local newspapers titled *Adapazarı Akşam Haberleri*, *Adapostası*, *Bizim Sakarya*, *Sakarya Yenigün*, *Sakarya Yenihaber*, *Sakarya Halk*, *Yeni Sakarya* between 1st of July and 31st of July 2017. The murder of Emani el Rahmun is a very crucial case to demonstrate the presentation of femicide in newspapers and that Syrian refugee women are not safe even at their home and also the extent of violence they are facing.

Keywords: Femicide, media, local press, Emani el Rahmun.

* Yayın Başvuru Tarihi: 25.08.2017, Yayın Kabul Tarihi: 10.10.2017.

¹ Doç. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Sistemleri Bölümü, zhepkon@ticaret.edu.tr.

“Ne görmek istiyordunuz?
Acı ve dehşetse, aramayı bırakabilirsiniz.”²

Giris

Kitle iletişimi mevcut sistemin egemenlik ilişkilerinin yeniden üretimini ve haklılaştırılmasını sağlayacak hakim kültürel biçimleri yaygınlaştırır. Ancak Ünsal Oskay'ın da belirttiği gibi bu süreç kaba bir manipülasyon olarak değerlendirilmemelidir. İzleyici/okuyucu/dinleyici/müşteri bu iletişim sürecine katılarak toplumsal yaşama daha çok uyum göstereceğini düşünmektedir. Kitle iletişim araçları üzerinden yayılan içerikler günümüzün anonimleşmiş, işlevselleşmiş ve araçsallaştırılmış toplumsal ilişkilerine katılmak durumunda olan insanın kendi toplumsal konumunun gerçekliğini gizleyen bir fantazyaya oluşturmasını sağlayacaktır.³

1990'lı yıllarla beraber ölüm, dehşet, skandal temalarına hem haberlerde hem de diğer medya içeriklerinde daha çok rastlar olduk. Bu içeriklerin görünürlüğündeki artışın sistemin devamını sağlayacak hakim kültürel biçimlerin üretimi ile çok yakın ilişkisi bulunuyor. Uygulanan yeni liberal politikalarlatamamen ticarileşen medya ortamı, ve medyanın satma zorunluluğu da ölüm, dehşet, skandal görüntülerinin artmasının nedenlerinden birisi.⁴ Ölüm ve dehşet, kötülük ve suçun hakim medya içeriği olmasının Türkiye özelindeki diğer önemli nedeni ise Nurdan Gürbilek'in belirttiği gibi 12 Eylül askeri darbesinin getirdiği sansür ortamının yarattığı politikadan uzaklaşmadır.⁵ Darbenin ardından kitle iletişim araçları siyasi haberlerden uzak durdukları oranda ölüm, dehşet, skandal içeriklerine yönelmişlerdir. Gürbilek bu dönemden itibaren ölüm ve dehşetin, kötülük ve suçun, sakil ve tekinsiz olanın seyirlik hâle geldiğini; ölümün kitle iletişim araçlarında bir aşırılık, bir facia, bir skandal olursa temsil edildiğini söyler.⁶ Gürbilek'e göre 1980'li yılların “özgürlük ve bolluk vaatlerinin” boş çıkması ve izleyici/ okuyucu/ dinleyici/ müşterinin bu heves ve iştahının yerini daha karanlık duyguların alması bu değişimin nedenidir.⁷

1980'li yıllarla beraber izleyici/ okuyucu/ dinleyici/ müşteriye aktarılan ölüm imgesinde de bir değişim olur. Medya içeriklerinde bize sunulan ölüm hiçbir biçimde yaşantımıza değmeyen, bize ahlaki, toplumsal ya da politik olarak daima uzak olacak kişinin; “yabancı” ölümüdür. Bu medya içeriklerindeki ölüm; eceli, faniliği içermez tersine olağandışı bir olay, bir aşırılık, bir sapma, bir facia, bir skandal olarak temsil edilir.⁸ Ölüm imgesinin temsilindeki bu değişimin çok önemli bir toplumsal mesajı vardır: Sistemin sınırlarının dışına çıkmak tehlikeli ve tekinsizdir. Ölüm; evin dışında, şehrin varoşlarında, başka kuralların geçerli olduğu ülkelerde yaşanan dehşetin simgesidir.⁹

Genel olarak ölüm imgesinin medyadaki temsilinde görülen değişim konu kadın cinayetleri olduğunda çok daha net görülür. Ataerkil beden politikaları ve şiddet eylemleri arasındaki ilişki “görünmezlik”le güçlenir. Kadınlara yönelik şiddet eylemlerinin bir “sapkınlık” olarak sunulması ve münferitleştirilmesi ataerkil ideolojiyle toplumsal kurumlar arasındaki ilişkinin “görünmez” kılınmasını sağlar.¹⁰ Gerçekleşen her tecavüz ve şiddet eylemi yaygın toplumsal cinsiyet normlarını yeniden üretir.¹¹

² William Shakespeare, *Hamlet*, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2007), s. 219.

³ Ünsal Oskay, *Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri*, (İstanbul: Der yayınları, 2000), s.26.

⁴ Ünsal Oskay, *Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım*, (İstanbul: İnkılap Yayınevi, 2016), s.107.

⁵ Nurdan Gürbilek, *Kötü Çocuk Türk*, (İstanbul: Metis, 2016), s. 26-27.

⁶ A.g.e., s. 8.

⁷ A.g.e., s.8.

⁸ A.g.e., s. 30-31.

⁹ A.g.e., s.32.

¹⁰ Ülkü Doğanay, İlkay Kara, “Tecavüzün Münferit Bir Olay Olarak Çerçevelemesi: Yazılı Basında Pippa Bacca Haberleri”, *İletişim: Araştırmaları*, 9(1-2), (2011): s.74.

¹¹ A.g.e., s.75.

Kadın cinayetlerinin ataerkil toplumsal kurumlarla bağlantısını göz ardı ederek, bir sapkınlık, vahşet olarak yaşanan, karanlık sokaklarda, yalnız kadınların başına gelecek, kurallara uyulmadığı oranda kurbanı olunacak bir ölüm olarak sunulması; münferitleştirilmesiyle cinsiyetçi söylemin yeniden üretimi arasında doğrudan bir ilişki bulunur. Bu çalışma kadın cinayetleriyle ataerkil ideolojinin Türkiye’de basın aracılığıyla nasıl süreklileştirildiğini ve yeniden üretildiğini anlamaya yöneliktir. Çalışmada Suriye’deki iç savaştan kaçarak Sakarya’nın Kaynarca ilçesine yerleşen Suriyeli kadın sığınmacı Emami el Rahmun’un tecavüze uğrayarak 10 aylık bebeğiyle birlikte öldürülmesinin Sakarya yerel basınında nasıl haberleştirildiği konu edilmektedir. Emami el Rahmun cinayeti hem kadın cinayetlerinin medyadaki temsil biçimlerinin hem de zorunlu göçle Türkiye’ye sığınan Suriyeli kadınların evlerinde bile güvende olmadıklarını; yaşadıkları şiddetin boyutunu ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.

Bu amaçla Basın İlan Kurumu web sitesinde bulunan listede belirtilen Sakarya yerel gazetelerinin (*Adapazarı Akşam Haberleri, Adapostası, Bizim Sakarya, Sakarya Yenigün, Sakarya Yenihaber, Sakarya Halk, Yeni Sakarya*)¹ Temmuz-31 Temmuz 2017 arasında yayınlanan sayıları incelenmiştir. Çalışmada eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla haber metinlerinin makro yapıları incelenmiş; haber başlıkları tematik çözümlemeye tâbi tutulmuş; mikro yapı incelemesinde ise kelimelerin seçimi, kullanılan deyimler, mecazlar ele alınmış; tecavüz ve cinayetin nasıl haberleştirildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Medyada Kadın Temsili ve Kadın Cinayetleri

Kadına yönelik şiddetin sorgulanması ve kadınların medyada temsili sorunu 1960’lı yıllarla beraber kadın mücadelesinin yükselişine paralel olarak gündeme gelir. 1970’li yıllarda feminist medya çalışmaları aracılığıyla medyada kadınların temsili sorunu ve bu temsilin kadını ikincil konuma iten toplumsal süreçlerle ilişkisi ele alınmaya başlanır. Feminist medya çalışmaları kadınların medyada temsili üzerinden inşa edilen kadın kimliğini kadınların toplum hayatındaki ikincil konumunu pekiştiren bir toplumsallığın sembolik yeniden üretimi olarak yorumlar.¹²

Medya toplumdaki egemenlik ilişkilerinin haklılaştırılma işlevini yürütürken erkek egemen cinsiyet rollerini ve cinsiyet hiyerarşisini de yeniden üretir. Kadınların medyada temsili toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerine kurulmuş bir temsil olarak ortaya çıkar.¹³ Kadınlar medyada temsil edilirken ya yok sayılıp önemsizleştirilir ya da kurbanlaştırılır.

Kadına yönelik şiddet eksenindeki anlamların üretilmesinde haberlerin diğer anlatı biçimlerine göre etkisi ise daha büyüktür. Haberin diğer medya içeriklerinden farklı olarak gerçekliği olduğu gibi aktarma iddiası bunun en önemli nedenidir.¹⁴ Medyanın kadınlara yönelik şiddet ve tecavüz olaylarını haberleştirme biçimi iki şekilde olmaktadır; vamp kadın anlatısı ve bakire/masum kadın anlatısı. Vamp kadın anlatısında kadınlar tecavüz-cinayete yol açan davranışlarından ötürü sorumlu tutulmakta; “bakire/masum kadına yönelik eylemler ise “canavarlık”, “sapıklık” olarak sunulmaktadır.¹⁵ Medyada kadın cinayetlerinin ve tecavüzün bu şekilde sunulması varolan ataerkil yapıları pekiştirmeye hizmet etmektedir. Vamp kadın anlatısında kadınların uğradığı şiddet haklılaştırılmakta; kadınların yaşam tarzları, cinayeti işleyenlerin “cinnet” geçirmesi gibi failin sorumluluğunu azaltıcı ifadeler kullanılmaktadır. Bakire/masum kadın cinayetinde/tecavüzünde ise olay münferitleştirilmekte, “canavarca” bir eylem olarak sunulmaktadır. Bu anlatı biçimleri şiddeti sıradanlaştırmakta;¹⁶ toplumsal bağlamdan uzaklaştırıldığı oranda kadın

¹² Sevilay Çelenk, “Kadınlann Medyada Temsili ve Etik Sorunlar”, *Televizyon Haberciliğinde Etik*, Derleyen Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel, (Ankara: Fersa Matbaacılık, 2009), s. 229.

¹³ Çiler Dursun, *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik*, (Ankara: Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008), s. 55.

¹⁴ Çiler Dursun, “Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği”, *Fe Dergi* 2, No.1, (2010): s.22.

¹⁵ Helen Benedict’ten aktaran Doğanay ve Kara, A.g.y., s.80.

¹⁶ Memet Arslan, “İktidar ve Medyatik Şiddet: Özgecan Aslan ve Şefika Etik Cinayetleri Analizi”, *Marmara İletişim Dergisi*, sayı: 27, (2017): s.145.

cinayetleri münferitleştirilmekte; bir polis-adliye vakası olarak ele alınıp, magazinleştirilmekte¹⁷ ve “fahişe/namuslu kadınlar” karşıtlığını yeniden inşa etmektedir.¹⁸ Kadın cinayetlerinin bu şekilde sunulması cinsiyetçi söylemi yeniden üretmekte; kadınlar aleyhindeki eşitsizliğin gerçek nedenlerinin görünmez kılınmasına neden olmaktadır.¹⁹

Kadın cinayetlerinin medyadaki temsili toplumsal cinsiyet ilişkilerinin yeniden üretilmesinde önemli rol oynuyor. Kadınlara yönelik şiddet söz konusu olduğunda farklı yayın anlayışı/ideolojik yapılanmalara sahip olan medya kuruluşlarının benzer haber anlatılarını kullanması erkek egemen ideolojinin yeniden üretimini toplumsal boyutunu ortaya koyan diğer bir göstergedir.²⁰ Bu çalışmada konu olan Emani el Rahmun cinayeti hem bu yeniden üretim sürecinin anlaşılması hem de Türkiye’deki Suriyeli sığınmacı kadınların yaşadığı taciz, kötü muamele ve şiddetin boyutlarının ortaya konması açısından önemlidir. Suriyeli kadınların yaşadığı taciz, kötü muamele ve şiddetin medyada konu edilmemesi, münferit bir olay olarak ele alınması, siyasi-toplumsal boyutunun göz ardı edilmesi, üstünün örtülmesi, faili belli olayların cezasız kalması bu cinayetlerin çoğalmasına neden oluyor. Evinin içinde bile güvende olmayan sığınmacı kadınların yaşadıkları şiddetin hukuki, ekonomik, siyasi, toplumsal boyutlarını ele alan haberler yapılması büyük önem taşıyor.²¹

Amaç ve Yöntem

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de kadın cinayetlerine dair haberlerin medyada nasıl temsil edildiğini analiz etmek, bu temsil biçimlerinin cinsiyetçi dili pekiştiren ve kadın cinayetlerini münferitleştirip-sıradanlaştıran dilini eleştirel bir yaklaşımla ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda 7 Temmuz 2017 tarihinde Sakarya’da işlenen Suriyeli Emani El Rahmun cinayeti Sakarya yerel basını üzerinden incelenecektir. Çalışmada yerel basın üzerinden inceleme yapılmasının nedeni yerel basının ait olduğu bölgenin haber-bilgi kaynağı olmasının yanı sıra bir toplumsal yaşamın ve kültürel yapının aynası olmasıdır. Basın İlan Kurumu’nun resmi web sitesinde belirtilen Sakarya yerel gazeteleri; *Adapazarı Akşam Haberleri*, *Ada Postası*, *Bizim Sakarya Sakarya Yenigün*, *Sakarya Yenihaber*, *Sakarya Halk ve Yeni Sakarya* gazeteleri (1 Temmuz-31 Temmuz arasındaki dönem) taranmış ve eleştirel söylem analizi kullanılarak incelenmiştir. Tarih aralığı Emani el Rahmun cinayeti öncesinde ve sonrasında kadın cinayetlerine ilişkin yerel basında farklı temsil biçimlerinin olup olmadığını ortaya koymak için seçilmiştir.

Yöntem

Bu çalışmada eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Eleştirel söylem analizi 1970’li yıllardan sonra yaygınlaşan bir yaklaşımdır. Söylem çözümlemesi bir “okuma”dır ve söylemin çözümlenmiş biçimi özne olabilir; çözümleyicinin yorumu olası yorumlardan birisidir.²² Eleştirel söylem çözümlemesi eşitsizlik ve egemenliğin yeniden üretiminde dil kullanımı, söylem ve iletişimsel olayların rolünü ortaya koyduğu oranda toplumsal ve siyasal çözümlemelere katkıda bulunabilir.²³ Eleştirel söylem analizinin temel amacı analiz edilen içerik üzerinden toplumsal

¹⁷ Dursun, A.g.e., s.73

¹⁸ Eser Köker’den aktaran Doğanay ve Kara, A.g.y., s.82.

¹⁹ Veli Boztepe, “Televizyon Haberlerinde Kadınlara Yönelik Şiddetin Temsili: Özgecan Aslan Cinayeti Üzerinden Bir İnceleme”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, sayı: 1, (2017): s. 57. Ayrıca yapılan araştırmalar şiddetin daha çok yaşandığı mekânın ev olduğunu ve saldırganların ruhsal durumunda bir anormallik söz konusu olmadığını göstermektedir. Aysel Aziz, Eser Köker, Abdülrezak Altun, Mine Gencel, Nilgün Tural Küçük, *Medya, Şiddet ve Kadın 1993 Yılında Türk Basınında Kadınlara Yönelik Şiddetin Yer Alış Biçimi*, (Ankara: 1994), s. 45.

²⁰ Boztepe, A.g.e., s.56.

²¹ Esra Arsan, “Emani el Rahmun’un Yazılmayan Hikâyesi”, *Evrinsel*, 14 Temmuz 2017, erişim tarihi 22 Eylül, 2017, <https://www.evrinsel.net/yazi/79490/emani-el-rahmunun-yazilmayan-hikayesi>.

²² Ümit Atabek, “Söylem Çözümlemesi”, *Medya Metinlerini Çözümlemek*, (Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007), s. 151-152.

²³ Ömer Özer, “Teun Adrian Van Dijk Örneğinde Eleştirel Söylem Çözümlemesi”, *İletişim Araştırmalarında Yöntemler*, Editör: Besime Yıldırım, (İstanbul: Literatürk, 2015), s. 198

eşitsizliği ortaya koymaktır. Toplumdaki egemenlik ilişkilerinin ürünü olarak ele alınan haber söyleminin güç potansiyelinin çok büyük olduğunu belirten Teun Adrian Van Dijk, haberleri derinlemesine incelemenin iktidarın uygulamalarını ve bu uygulamaları destekleyen ideolojilerin iletişimini ve kazanımlarını anlamak açısından büyük bir önem taşıdığına altını çizer.²⁴ Eleştirel söylem analizi, haber metinlerini makro ve mikro analize tâbi tutar. Makro analiz çerçevesinde yapılan tematik çözümlemede ana ya da üst başlık, başlık, alt başlık, spot, haber girişleri, haberler, başlıkların birbirleriyle olan bağlantılarına bakılır. Şematik çözümleme daha çok durumsallığa ve yorumlara yer vermektedir. Hikâye ya da olayın örgüsü ve yapısı değerlendirilir. Durumsallığa ilişkin bilgi verilir ve haberin verildiği tarih, haberin gerçekleştiği tarih, haberin işleniş biçimi, bilgesellik ve ardalan bilgileri de ele alınıp değerlendirilir. Mikro yapı çözümlerinde ise haberin cümle yapıları üzerinde durulmaktadır. Cümle yapılarında basit cümleler ve karmaşık cümleler, çatısı bakımından etken çatılı/edilgen çatılı cümleler, kip ve zaman olarak incelenmesinde uzun ya da kısa yapıları, sözcük ve sözcük öbeklerinin seçimi, retorik (resim, fotoğraf, rakamsal veriler, alıntılar gibi) sistematik ve hiyerarşik olarak yapılandırılır.²⁵

Bu çalışmada haber metinlerinin makro yapıları incelenmiş, bu amaçla haber başlıkları tematik çözümlemeye tâbi tutulmuştur. Mikro yapı incelemesinde ise kelimelerin seçimi, kullanılan deyimler, mecazlar ele alınmıştır. Çalışmada incelenen yerel gazetelerin haber kaynağı olarak polis-adliye kaynaklarını, yetkililerin, siyasilerin ve sivil toplum kuruluşlarının açıklamalarını kullanması haber başlıklarının, kullanılan kelimelerin, fotoğrafların benzer olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle gazetelerin haber başlıkları çalışmanın ekinde yer almış, makro ve mikro yapı çözümlerleri birlikte yapılmıştır.

Bulgular

7 Temmuz 2017 tarihinde, Suriye'deki iç savaştan kaçarak Sakarya'nın Kaynarca ilçesine yerleşen Suriyeli kadın sığınmacı Emani el Rahmun'a aynı zamanda eşinin iş arkadaşı olan, biri komşusu iki erkek tarafından tecavüz edilmiş ve 10 aylık bebeğiyle birlikte katledilmiştir. Tecavüz ve cinayetle ilgili olarak Sakarya yerel gazetelerinde yer alan haberler ele alınmıştır. Basın İlan Kurumu web sitesinde bulunan listede belirtilen Sakarya yerel gazetelerinin (*Adapazarı Akşam Haberleri*, *Adapostası*, *Bizim Sakarya*, *Sakarya Yenigün*, *Sakarya Yenihaber*, *Sakarya Halk*, *Yeni Sakarya*) 1 Temmuz-31 Temmuz 2017 tarihleri arasında yayımlanan sayıları incelenmiştir. Cinayetle ilgili ilk haberlerin 8 Temmuz 2017 tarihinde yayımlandığı (cinayet 6 Temmuz gece yarısından sonra işlenmiştir, ulusal basında 7 Temmuz günü, yerel basında 8 Temmuz itibarıyla haber olmuştur) *Adapazarı Akşam Haberleri* gazetesinde 8, 9, 10, 11 Temmuz 2017; *Sakarya Yenihaber* gazetesinde 7-8-9-10 Temmuz 2017; *Adapostası* gazetesinde 8-9-10-11-12-13-14 Temmuz 2017; *Yeni Sakarya* gazetesinde 8-9-10-11-13-19 Temmuz 2017; *Bizim Sakarya* gazetesinde 8-9-10-11 Temmuz 2017; *Sakarya Yenigün* gazetesinde 8-9-10-11 Temmuz 2017; *Sakarya Halk* gazetesinde 8-9-10-12-13-18-19 Temmuz 2017 tarihlerinde haber yapıldığı görülmüştür.

Makro Yapı-Tematik Yapı

Sakarya yerel gazetelerinin tematik yapısını incelemek üzere ana temayı özetleyen başlıklar ele alınmıştır. Başlıklara baktığımızda Emani el Rahmun cinayetinin iki "cani" tarafından gerçekleştirilen münferit bir olay olarak haberleştirildiği görülmüştür. Valilik, belediye, emniyet, adli birimler, yetkililerin ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin açıklamaları haber kaynağı olarak kullanılmış; cinayet adli bir olay olarak ele alınmıştır. Emani el Rahmun'a tecavüz edilerek 10 aylık bebeğiyle birlikte öldürülmesi resmi açıklamalardan yola çıkılarak "sapıklık",

²⁴ Boztepe, A.g.e., s. 43-44.

²⁵ Arslan, A.g.e., s.146.

“münferit bir olay”, “provakasyonla ilgisi yok”, “en ağır ceza verilecek”, benzeri başlıklarla haberleştirilmiştir.

8 Temmuz 2017 tarihli *Adapazarı Akşam Haberleri* gazetesi “Yüz Karaları” manşetiyle çıkmış; haberin alt başlığında “Sakarya Valisi İrfan Balkanlıoğlu, Suriyeli hamile kadın ve 10 aylık bebeğini vahşice katleden canilerin gerekli cezayı alacaklarını söyledi” ifadesiyle konu Sakarya valisinin ifadelerine dayandırılarak aktarılmıştır. Sayfadaki diğer başlıklar; “caniler tutuklandı”, “hak ettikleri cezayı bulacaklar”, “vahşete protesto”dur. Haberin üçüncü sayfadaki devamında yer alan başlık ise “insanlığın yüz karaları”dır.²⁶ *Adapazarı Akşam Haberleri* cinayeti 9-10-11 Temmuz 2017 tarihlerinde de haber yapmıştır. “Cenazede ‘idam’ sloganları”, “mahçup olduk”²⁷ “Özkoç suçluyu buldu”²⁸ “Bakan Kaya’dan provokasyon uyarısı”, “vicdanlarımızı gözden geçirelim”, “hafızalarımızdan silinmeyecek”, “vahşet kurbanları toprağa verildi”, “katillerin en ağır cezayı alması için destek vereceğiz”, “Vahşetin dini, dili, ırkı olmaz”, “hak ettikleri cezayı bulacaklar”, “vahşi katliam”, “derin üzüntü”, “kim yaparsa yapsın kime yaparsa yapsın zulüm zulümdür”, “Vahşetin Yüğü Üzerimizde”, “vahşete bir tepki de platformdan”²⁹, “Büyükşehir Meclisi’nden kınama”³⁰ “vahşet sonrası şok detaylar”³¹, “sığınmacılar için çalıştay”³² başlıkları görülmüştür.

Sakarya Yeni Haber gazetesinin 8 Temmuz 2017 tarihli sayısı “Bu nasıl vahşet?” manşetiyle ve “Kaynarca’daki aşağılık olay Türkiye’yi ayağa kaldırdı” alt başlığıyla çıkmıştır. Diğer başlıklar; “linç etmek istediler”, “gereken ceza verilecek”³³, “adalet gecikmemeli”, “mazlumun yanında olacağız”, “bu nasıl insanlık”, vatandaşlar adliyeye girmek istedi”, “gereken cezayı adalet verecek” şeklinde yer almıştır. “Gözyaşları sel oldu” manşeti “idam isteriz”, “Toçoğlu: Mahçup olduk”³⁴, “dualarla uğurladık”, “vahşi olaya tepki çığ gibi”, “mülteci düşmanlığı” “nefret kampanyası” “vicdanlara ateş düştü”³⁵, “kan donduran ifadeler” “Suriye’de defnedildiler”, “memleketlerinde defnedildiler”³⁶, “aşiretler birbirine düştü”³⁷, başlıkları atılmıştır.

Adapostası gazetesi 8 temmuz 2017 tarihinde “Kaynarca’da vahşet” manşeti ve “9 aylık hamile kadına tecavüz edip 10 aylık bebeği ile öldürdüler” alt başlığıyla yer almıştır. Diğer başlıkların ise; “kan donduran vahşet”, “halk idam istedi”, “Toçoğlu’ndan sert tepki”, “bu nasıl insanlık”, “vatandaşlar adliyeye girmek istedi”, “bunun adı vahşet”, “caniler pişmanız dediler”, “canilerden biri kapı komşusu”, “kısa sürede yakalandılar”, “Üstün’den sert tepki”, “KADEM’den sert açıklama”, “Cuma sonrası vahşet protestosu”³⁸, “vahşet kurbanlarına son görev” “cenazede idam sloganları atıldı”, “ağır bir utanç”, “insanlığa sığmaz”, “sorumlu sadece katiller değil”³⁹, “vahşetin kurbanları son yolculuğuna uğurlandı”, “sorumlu sadece katiller değil”⁴⁰ “kocasını

²⁶ *Adapazarı Akşam Haberleri*, 8 Temmuz 2017.

²⁷ *Adapazarı Akşam Haberleri*, 9 Temmuz 2017.

²⁸ Sakarya CHP milletvekili Engin Özkoç’un Suriyeli hamile anne ve bebeğinin katledilmesinden hükümet politikalarını sorumlu tutan açıklaması haberleştirilmiştir.

²⁹ *Adapazarı Akşam Haberleri* Sakarya Adalet ve Özgürlük Platformu’nun açıklaması: “Yaşanan bu acı olay aylardır sürdürülen kışkırtıcı kampanyaların bir sonucudur”.

³⁰ Açıklamada cinayetin Suriyelilerle Sakaryalılar arasındaki bir mesele olmadığı belirtilmiştir.

³¹ Başlıklar *Adapazarı Akşam Haberleri*, 11 Temmuz 2017. Katil zanlılarından birinin engelli bir kıza cinsel saldırıda bulunduğu iki yıl hapisine yattığı, 11 yıl hapis cezası aldığı ancak temyiz aşamasında olması nedeniyle tutuksuz yargılandığını öğrenildiği bilgisi verilmekte ancak kadınlara yönelik cinsel saldırıların cezasız kalmasının sonuçlarıyla ilgili hiçbir yorum yapılmamaktadır.

³² Başlıklar *Adapazarı Akşam Haberleri* 11 Temmuz 2017. Büyükşehir belediyesinin “önyargıyı yıkmak” başlıklı çalıştay haberi: “Yaşanan acı olaylar üzerine vatandaşlarımızın duyarlılığını artıracak çalışmalar düzenlemeye karar verdik”.

³³ *Sakarya Yeni Haber*, 8 temmuz 2017. Sakarya valisinin açıklaması: “Bu olayın provokasyonla alakası yok bu tamamen sapıkça, vahşice işlenmiş bir cinayet ve tecavüz olayıdır”.

³⁴ Belediye başkanının açıklaması: “Mahçup olduk, üzüldük, bize yakışmayan bir durumla karşı karşıya kaldık”.

³⁵ *Sakarya Yeni Haber*, 9 temmuz 2017

³⁶ Baba el Rahman’un cenazede “suçluların kısa sürede bulunmasına teşekkür ederim, bu işe bulaşan suçluların yaptıkları Türk halkını bağlamaz” açıklamasında bulunduğu belirtilmiştir.

³⁷ *Sakarya Yeni Haber*, 10 Temmuz 2017.

³⁸ *Adapastası*, 8 temmuz 2017.

³⁹ Belediye Başkanı Toçoğlu: “Sadece bu menfur olayı gerçekleştiren caniler değil, bir müddet bunun altyapısını hazırlayan, sosyal medyada buna altlık hazırlayan bir takım çevrelerinde bu işte sorumluluğu olduğuna inanıyorum”.

⁴⁰ *Adapastası*, 9 Temmuz 2017.

da öldürecektik”⁴¹; “kadınlar hep hedef”⁴² “tecavüzden ceza almış”⁴³, “Suriyeli anneyi ölüme böyle götürmüşler”⁴⁴, “Mülteci düşmanlığı değil,”⁴⁵ “katliamla ilgili kahreden detay”⁴⁶ şeklinde olduğu görülmüştür.

Yeni Sakarya gazetesinde 8 Temmuz 2017 tarihinde “utanç verici” manşetiyle çıkan haberin alt başlığı “9 aylık hamile kadına tecavüz edip yanındaki 10 aylık bebeğiyle birlikte vahşice öldürdüler” olmuştur. Diğer başlıklar, “kendilerini sorumlu hissediyorlar mı?”⁴⁷ “Kaynarca’da büyük tepki”, “cezalarını bulacaklar”, “insanlığa karşı işlenmiş suç”, “Utandırıyor”, “Kaynarca’da gerginlik”, “El-Muhaberat’ın da katkısı Olabilir”, “cezalarını bulacaklar” olarak atılmıştır.⁴⁸ *Yeni Sakarya* gazetesinin 9 Temmuz 2017 tarihli “Türkiye Ağlıyor” manşeti “vahşice katledilen Suriyeli hamile kadın ve 11 aylık bebeğinin cenazesine katılan binlerce vatandaşın gözyaşları sel olurken, attıkları sloganlar zulüm ve nefrete karşı kardeşliği haykırdı” alt başlığıyla yayımlanmıştır. Diğer başlıklar ise; “gözyaşlarıyla uğurlandılar”, “sorumlu sadece katiller değil”, “en ağır ceza ile yargılandılar”, “ağır bir utanç” olmuştur.⁴⁹ “Kirli provokasyon”, “İHH’den kınama”, “Özkoç: Acı ve Utanç İçindeyim” “Kazan: hazmedemiyorum”⁵⁰, “ilçeyi terk etti”⁵¹; “zanlılar nasıl konuştu”⁵² “caninin eşi boşanma davası açtı”⁵³ şeklindedir.

Bizim Sakarya gazetesinde 8 Temmuz 2017 tarihinde “Böyle vahşet görülmedi” manşeti “Kaynarca’da 9 aylık mülteci bir kadını, yanındaki 10 aylık çocuğuyla ormanlık Alana kaçırarak iki canı, kadına tecavüz ettikten sonra, çocuğuyla birlikte başına taşla vurarak öldürdü. Suçunu itiraf eden iki canı tutuklandı” alt başlığıyla verilmiştir. Diğer başlıklar ise; “Bakan’dan sert tepki”, “Toçoğlu kınadı”, “provokasyon değil”⁵⁴ “Kaynarca karıştı”, “Bakan Kaya’dan sert tepki”, “en ağır şekilde cezalandırılınsınlar”⁵⁵, “böyle acılar, bir daha yaşanmasın” “en ağır ceza verilsin”, “yüreğimiz burkuldu” “rahmet diliyoruz” “platformdan vahşete tepki”⁵⁶ “kan donduran ifadeler”, “Kazan’dan sağduyu çağırısı”, “Türk halkı kardeşimiz”⁵⁷, “o canilerden biri tecavüzden yargılanıyordu”, “benim öyle bir oğlum yok”“utanç ve acı içerisindeyim”, “bir insan nasıl bu kadar acımasız olabilir”⁵⁸ “Erdoğan: Sapıklık bu”⁵⁹, “baro müdahil oluyor”; “vahşetin görüntüleri”⁶⁰, “bu şehir huzur kentidir”⁶¹ şeklindedir.

Sakarya Yenigün gazetesi 8 temmuz 2017 tarihinde “vahşet” manşeti ve “9 aylık hamile kadını 11 aylık çocuğu ile birlikte hunharca öldürdüler” alt başlığıyla çıkmıştır. Diğer başlıklar; “asın bunları”, “vahşice işlenmiş cinayet” “insan olamazlar” “zulümdür” “canavar bunlar”, “asın bunları” “tutuklandılar” “öldürüp ormana atıldılar”, “ne istediniz, ana oğuldan?”, “pişmanlarmış”,

⁴¹ *Adapostası*, 10 Temmuz 2017

⁴² *Sakarya Barosu Kadın Hakları Merkezi Emani el Rahmun cinayetini bir kadın cinayeti olarak ele alan çok az sayıda açıklamalardan birisini yapmıştır: “İrki dili, dini ne olursa olsun kadınlar erkek vahşetine hedef olmaktan kurtulamamaktadır. Ancak tüm bu yaşanan vahim olaylara karşı kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusundaki mücadelemizden asla taviz vermeden, bu yolda yürümeye devam edeceğiz”.*

⁴³ *Adapostası*, 11 Temmuz 2017

⁴⁴ *Adapostası*, 12 Temmuz 2017

⁴⁵ *Adapostası*, 12 Temmuz 2017 Baro Başkanı da tecavüz ve cinayetin Sakarya iliyle ilişkilendirilmesinden duyduğu rahatsızlığı belirtmiştir: “İlimiz misafirperver, şahıs zaten engelli bir kadına da saldırmış”.

⁴⁶ *Adapostası*, 14 Temmuz 2017 Kaynarca’da 10 aylık bebeği ile birlikte katledilen 9 aylık hamile Emani el Rahmun’un eşi, canilerle aralarında husumet olmadığını ve engelli ailesine yemek götürdüğünü söyledi. Haberde el Rahmun’un kocasının “Türk halkının suçu yok hakkım hepsine helaldir suçlu o iki kişi, ağır şekilde cezalandırılmalarını istiyorum” dediği aktarılmıştır.

⁴⁷ *Eğitim Bir-Sen*: “Suriyelilere yönelik kara propagandaya destek olanlar kendilerine pay çıkarıyor mu?”

⁴⁸ *Yeni Sakarya*, 8 Temmuz 2017.

⁴⁹ *Yeni Sakarya*, 9 Temmuz 2017.

⁵⁰ *Yeni Sakarya*, 10 Temmuz 2017.

⁵¹ *Yeni Sakarya*, 11 Temmuz 2017.

⁵² *Yeni Sakarya*, 13 Temmuz 2017.

⁵³ *Yeni Sakarya*, 19 Temmuz 2017.

⁵⁴ *Sakarya Valisi*: “Bu tamamen sapıkça, vahşice işlenmiş bir cinayet, tecavüz olayı”

⁵⁵ *Bizim Sakarya*, 8 Temmuz 2017

⁵⁶ *Bizim Sakarya*, 9 Temmuz 2017. *Sakarya Adalet ve Özgürlük Platformu’nun açıklaması.*

⁵⁷ Emani el Rahmun’un babasının açıklaması.

⁵⁸ *Bizim Sakarya*, 10 Temmuz 2017.

⁵⁹ *Bizim Sakarya*, 11 Temmuz 2017.

⁶⁰ *Bizim Sakarya*, 12 Temmuz 2017.

⁶¹ *Bizim Sakarya*, 13 Temmuz 2017.

“jandarma zor tutu”, “adliye önünde gerginlik”, “vahşice işlenmiş bir cinayet”, “hak ettikleri cezayı bulacaklar”, “kan donduran olay”, “vahşet ırkçı söylemlerin sonucu”⁶², “vahşeti yapanlar insan olamaz”, “adalet geciktirilmemeli”, “en ağır cezayı alacaklar”, “çok üzgünüz, öfkeliyiz”⁶³, “kardeşlerimize ağladık” “göz yaşlarıyla uğurladık” “tepkiler çığ gibi”, “kan donduran vahşet” “sürecin takipçisi olacağız”⁶⁴; “Özkoç: acı ve utanç içindeyim”, “Kazan: kanım dondu”, “ailesi evini taşıdı”, “duyan kahretti”, “en ağır şekilde cezalandırılınsınlar”, “İHH’dan kınama”, “Adana’dan Kaynarca’ya protesto için geldi”, “Bırol K. Suriyeli aileye taşınırken yardım etmiş”, “Bırol K.’nin ailesi taşındı”, “acı ve utancın adresi”, “Türkiye’den tepki yağdı”⁶⁵ “insanlıktan nasibi yok!” şeklinde yer almıştır.⁶⁶

Sakarya Halk 8 Temmuz 2017 tarihinde “asın bu canileri” manşetiyle çıkmıştır. Altbaşlıkta habere konu olan olay belirtilmiştir: “Kaynarca’da 9 aylık hamile kadın ile 10 aylık bebeği öldürüldü”. Birinci sayfadaki diğer başlıklar; “linç etmek istediler”, “Bakan Kaya: Bunlar insan olamaz”, “Toçoğlu: Hak ettikleri cezayı alacaklar”, “bunlar insan olamaz” “sapıkça işlenmiş cinayet”, “vicdansızlar”, “sadece bir isteği oldu”⁶⁷ “lâyık oldukları en ağır ceza verilecektir”, “onlara hayvan diyemiyorum hayvanlara hakaret olur”, “hak ettikleri cezayı bulacaklar” “bu yürek yakan vahşeti kınıyoruz” “milletimiz provokasyona gelmemelidir”, “vahşetin dili, dini, ırkı olmaz”, “en ağır cezanın verilmesini istiyoruz”⁶⁸ şeklindedir.

Resim 1: Adapazarı Akşam Haberleri Gazetesi, 1. sayfa, 8 Temmuz 2017.

Resim 2: Sakarya Halk Gazetesi, 1. sayfa, 9 Temmuz 2017.

⁶² İHH açıklaması. Haberde sosyal medya kampanyası konu ediliyor.

⁶³ *Sakarya Yenisün* 8 Temmuz 2017. CHP il başkanı Ayça Taşkent’in açıklaması; cinayeti kadın cinayeti olarak değerlendiriyor ve cezasızlığın sonuçlarına vurgu yapıyor.

⁶⁴ *Sakarya Yenisün* 9 Temmuz 2017.

⁶⁵ *Sakarya Yenisün* 10 Temmuz 2017.

⁶⁶ *Sakarya Yenisün* 11 Temmuz 2017.

⁶⁷ Emami el Rahmun’un eşinin açıklaması: “Acılı baba jandarma komutanına Suriye İdlib’de yaşayan akrabalarına ne olur eşimin tecavüze uğradıktan sonra öldürüldüğünü söylemeyin, trafik kazasında öldü diye söyleyin” diye talepte bulundu. Acılı eşin bu isteğini duyan herkesin gözleri doldu”.

⁶⁸ *Sakarya Halk*, 8 Temmuz 2017.

9 Temmuz 2017 tarihinde “emanete sahip çıkmadık” manşetiyle çıkan *Sakarya Halk* gazetesinde “idam istiyoruz” ifadesi bant olarak gazetenin ön sayfasını çerçevelemekte, ayrıca “hem kahrolduk, hem yıkıldık, hem ağladık, hem utandık”, “sözün bittiği anlar” “onlar bize Allah’ın emanetidir” “katillerin en ağır cezayı alması için destek vereceğiz” “vahşeti yapana insan denir mi bilmiyorum”, “binler gözyaşlarıyla sonsuzluğa uğurladı”, “emniyet olayı anlattı”, “gözyaşlarını tutamadı”, “en ağır şekilde cezalandırılınsınlar”⁶⁹; “o caniyi boşuyor”, “biz kardeşiz”, “Kadınlar Birliği şiddeti kınadı”, “Özkoç: utanç ve acı içindeyim”, “benim öyle bir oğlum yok”, “Suriye’de toprağa verildiler”, “avukatı o iddiaları yalanladı” “adli sürecin takipçisi olacağız” “nereden bakarsanız insanlık dışı bir olay”, “Suriyeli astronot Farsis’ten sağduyu çağırısı”, “bu vahşetin yükü hepimizin üzerindedir”;⁷⁰ “caniler ölüme böyle götürmüşler”⁷¹; “Suriyeli annenin Sakarya sendromu”⁷² “böyle bir olaydan dolayı çok üzgünüm”, “Sakarya’da yaşanan vahşetin ardından Suriyelilere eğitim veriliyor”⁷³, “münferit bir mesele değil”⁷⁴ “boşanma davası açtı” başlıkları bulunmaktadır.

Resim 3: Yeni Sakarya Gazetesi, 1. Sayfa, 9 Temmuz 2017.

İncelenen gazetelerin başlıklardan da anlaşılacağı üzere Emani el Rahmun’a tecavüz edilmesi ve 10 aylık bebeğiyle birlikte öldürülmesi “vahşet” olarak nitelenmiş, münferit bir olay olarak ele alınmıştır. Başlıklar ve başlıkları açıklayan alt başlıklarda Suriyeli sığınmacı kadınların yaşadıkları şiddet olaylarıyla, kadın cinayetleriyle hiçbir bağ kurulmamıştır. Haber kaynağı olarak seçilen sivil toplum örgütlerinden Sakarya Barosu Kadın Komisyonu ve CHP Sakarya İlçe Başkanlığı kadın cinayetleriyle ilişkilendirilmiş birer açıklama yapmış; açıklamalar gazetelerin 4.-5. sayfalarında küçük haberler olarak kalmıştır. Yine cinayeti Suriyeli sığınmacılara yönelik nefret söylemiyle ilişkilendiren içerikler de başlığa çıkarılmamış; konuyla ilgili başlıklar arka sayfalarda, CHP Sakarya milletvekili, İHH temsilciliği,

Kemal Kılıçdaroğlu’nun açıklamalarını aktaran haberlerde yer almıştır. Başlıklardan çıkarılan ikinci önemli temaysa “utanç”, “mahçubiyet” başlıklarında görülen cinayetin Sakarya halkıyla özdeşleştirilmesini engelleme kaygısıdır. Sakarya’da sığınmacılara ilişkin olumsuz herhangi bir tavır olmadığı, Sakarya’nın “72 millet”in birarada yaşadığı bir göçmen şehri olduğu, sorumlu varsa sosyal medya üzerinden Suriyeliler’le ilgili kara propaganda yapmak isteyen kişiler olduğu

⁶⁹ *Sakarya Halk*, 9 Temmuz 2017.

⁷⁰ *Sakarya Halk* 10 Temmuz 2017

⁷¹ *Sakarya Halk* 12 Temmuz 2017

⁷² *Sakarya Halk* 13 Temmuz 2017, Aydın’da yaşayan Suriyeli bir kadının Emani el Rahmun cinayeti nedeniyle evinde bile korku içerisinde olduğu belirtiliyor.

⁷³ İzmir’de Suriyeliler’in yaşadıkları mahallelerde çoğunluğu erkeklerden oluşan mültecilere verilen eğitimler haberde yer alıyor: Oyunlara karşı dikkatli olunması söyleniyor; “ahlâk eğitimleri de vermeye başlandı” deniyor (Türk kadınlarına bakmamaları ve laf atmamaları gerektiğinin anlatıldığı ifade ediliyor).

⁷⁴ *Sakarya Halk* 13 Temmuz 2017, Halkların Köprüsü Derneği açıklaması: “Emani ve çocuklarının katledilmesinin münferit bir olaymış gibi sunulmasına itirazım var. Bu münferit bir mesele değildir. Mültecileri diken üstünde yaşamaya mahkum kılmış nefret dilinin somutlaşmış en korkunç halidir, Emani’nin ve çocuklarının hayatlarına son veren saldırı, mülteci kadınların hayatın her alanında karşılaştıkları cinsel şiddetin en korkunç halidir. Emani, mülteci kadınların korkularının adı; taciz, tecavüz, aşığılanmayla geçen mülteci hayatının kilidi oldu artık”.

içeriğindeki haberler tüm gazetelerde yine çeşitli kurum temsilcileri ve resmi yetkililerin beyanları aktararak haberleştirilmiş; Emami el Rahmun'un eşi ve babasının "hakkımızı helâl ediyoruz, cinayetin sorumlusu iki canidir" açıklamasına yer verilmiştir.

Haberde bağlam bilgisi yetersizdir. Sakarya'nın Hendek ilçesinde 16 Haziran 2017 tarihinde Suriyelilerin evlerine yönelik yaşanan saldırılarla bu olay arasında hiçbir bağ kurulmamıştır. Emami el Rahmun cinayetinden 20 gün önce Sakarya'nın Hendek ilçesinde bir fabrikada Suriyeli işçilerle yaşanan bir kavganın ardından Suriyelilere yönelik fiziksel saldırılar olmuş; oturdukları evlere girilmiş, saldırıya katılanlar yaptıklarını yerel gazetelere anlatacak kadar rahat davranmıştır. Olay sonrasında sadece iki kişi gözaltına alınmış, 20 Haziran 2017 tarihinde Suriyelilerin temsilcileri belediye ve kaymakamlığa giderek özür dilemek zorunda kalmış, yerel gazeteler olayın bu şekilde kapandığını yazmıştır.⁷⁵ Suriyelilere yönelik bu saldırının cezasız kalmasıyla Emami el Rahmun ve 10 aylık bebeğinin katledilmesi arasında hiçbir bağ kurulmadığı görülmüştür. İncelenen gazetelerde bu bilgiye yer verilmemiştir. Bazı haberlerde Suriyelilere yönelik önyargılarla bu cinayet arasında bir bağ kurulmuş ancak önyargıların Türkiye genelinde görülen sosyal medya kampanyasından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Suriyeli sığınmacı kadınların yaşadıkları tecavüz, taciz, şiddet olayları da incelenen gazetelerin hiçbirinde konu edilmemiştir. Cinayetin bir kadın cinayeti olarak değerlendirilmesi ise sadece Sakarya Barosu Kadın Komisyonu ve CHP Sakarya il örgütünün açıklamalarında yer almış ancak başlığa çıkarılmamıştır. Cinayeti işleyenlerden Birol K.'nin engelli bir kadına cinsel saldırıda bulunmak suçuyla iki yıl cezaevinde yattığı ve temyiz sürecinde serbest bırakıldığı belirtilmiştir. Bu bilgi Birol K.'nin "cani", "sapkın" biri olduğunun kanıtı olarak sunulmuş, cinsel şiddet davalarındaki cezasızlığın şiddet oranını artıran yönü hiçbir gazetede vurgulanmamıştır.

Sonuç

Kadın cinayetleri genel olarak, "kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ve kadınlığa yüklenen anlamlar nedeniyle öldürülmeleri" olarak tanımlanıyor.⁷⁶ Kadın cinayetlerine ilişkin haberlerde kullanılan üslup, semboller, işaretler, sayılar, sözcükler ve fotoğraflarla erkek egemenliği yeniden üretilip pekiştiriliyor.⁷⁷ 2004-2011 yılları arasında %1400 oranında yükseldiği görülen kadın cinayetlerinin⁷⁸ medyada sunum biçimi bu cinayetlerin önlenmesi açısından da büyük

Resim 4: Sakarya Yeni Haber Gazetesi, 1. sayfa, 9 Temmuz 2017.

⁷⁵ *Adapazarı Akşam Haberleri, Adapostası, Bizim Sakarya, Sakarya Yenigün, Sakarya Yenihaber, Sakarya Halk, Yeni Sakarya* gazetelerinin 15 Haziran-30 Haziran 2017 tarihleri arasındaki sayıları taranmış Suriyelilerin evlerine yönelik saldırıya ilişkin haberler incelenmiştir.

⁷⁶ Memnun Seven, Bilal Karabal, Burçak Uludağ, Maide Nur Keleş, Miraç Kafaoğlu, Serpil Top, Büşra İder, *KASHED*, ,sayı: 2(2) (2015):71-83, s.72

⁷⁷ Songül Sallan Gül ve Yonca Altındal, "Medyada Kadın Cinayeti Haberlerindeki Cinsiyetçi İzler: Radikal Gazetesi", *Akdeniz İletişim Dergisi*, sayı: 24, (2015): s.168.

⁷⁸ Tekeli, Esra Serdar, "Kadın Cinayetlerinin haberleştirilmesi bağlamında medya etiğini yeniden tartışmak: Habertürk gazetesi örneği", *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)* cilt 1 sayı 1, (2015): s.132.

önem taşıyor. Filmmor Kadın Kooperatifi tarafından gerçekleştirilen Kadın Cinayetleri Eylem Araştırması'na göre kadın cinayetlerine dair haberler medyada üç farklı biçimde yer almaktadır: Doğrudan olay odaklı haberler; kadın cinayetlerinin yargı sürecine dair haberler ve kadın cinayetleriyle mücadeleyle dair eylem ve etkinlik haberleri. Ancak bu üç haber türünden en yaygın olanı birincisi, yani “cinayet”i olay olarak yansıtan haberlerdir ve bunlar da geniş ölçüde gazetelerin üçüncü sayfalarında yer almaktadırlar. Sunumları çoğunlukla magazin, sansasyon odaklı, hatta yer yer şiddetin/cinayetin pornografisini yapar niteliktedir. Kullanılan dil de kadın cinayetlerinin öncüllerini, başta kamu gücü olmak üzere olayda ihmali olan kesimlerin sorumluluklarını yok saymakta, hatta kimi zaman cinayetleri “haklı” gösterebilecek özellik sergilemektedir.⁷⁹

Kadın cinayetlerinin haber medyasında münferitleştirilerek temsil edildiği, toplumsal ve politik bağlamdan bağımsız ele alındığı, bir sapkınlık, skandal olarak sunulduğu görülmektedir. Kadınlara yönelik şiddetin/tecavüzün bu şekilde temsili ataerkil beden politikaları ve şiddet eylemleri arasındaki ilişkinin “görünmezlik” kazanmasına neden olmaktadır. Bu görünmezlik toplumsal cinsiyet normlarının yeniden üretilmesine hizmet etmektedir.

Bu çalışmaya konu olan cinayetin kurbanı Emami El Rahmun Suriyeli sığınmacı bir kadındır. Suriyeli sığınmacı kadınların yaşadığı taciz, tecavüz ve şiddetin siyasi, ekonomik, toplumsal boyutları medyada yer almamaktadır. Yapılan haberlerde bu suçu işleyenlere zemin hazırlayanlardan, suçu meşrulaştıranlar, görmezden gelenlerden bahsedilmemektedir. Çalışmada incelenen tüm yerel gazetelerde Emami el Rahmun cinayeti bir “sapkınlık”, “skandal”, “vahşet” olarak haberleştirilmiş, konu adli-polisiye bir durum olarak ele alınmış, münferitleştirilmiştir. Cinayete ilişkin haberlerin resmi açıklamalara, katillerin verdiği ifadelerle dayandırıldığı, cenaze törenlerinin ardından konunun gündemde tutulmadığı görülmüştür.

Kaynaklar

Arsan, Esra. “Emami el Rahmun’un Yazılmayan Hikâyesi”, *Evrensel*, 14 Temmuz 2017, Erişim tarihi 22 Eylül 2017, <https://www.evrensel.net/yazi/79490/emami-el-rahmunun-yazilmayan-hikayesi>.

Arslan, Memet. “İktidar ve Medyatik Şiddet: Özgecan Aslan ve Şefika Etik Cinayetleri Analizi”. *Marmara İletişim Dergisi*, sayı: 27, (2017): s. 135-160.

Atabek, Ümit. “Söylem Çözümlemesi”. *Medya Metinlerini Çözümlemek*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007.

Aziz, Aysel, Eser Köker, Abdülrezak Altun, Mine Gencil, Nilgün Tural Küçük. *Medya, Şiddet ve Kadın: 1993 Yılında Türk Basınında Kadınlara Yönelik Şiddetin Yer Alış Biçimi*. Ankara, 1994.

Boztepe, Veli. “Televizyon haberlerinde kadınlara yönelik şiddetin temsili. Özgecan Aslan Cinayeti Üzerinden Bir İnceleme”. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (2017/1): s. 39-66.

Çelenk, Sevilay. “Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar”. *Televizyon Haberciliğinde Etik*. Derleyen Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel. Ankara: Fersa Matbaacılık, 2009.

Dursun, Çiler. *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik*. Ankara: Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008.

Dursun, Çiler. “Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği”. *Fe Dergi* 2, sayı: 1, (2010): s. 19-32.

Doğanay, Ülkü ve İlkay Kara. “Tecavüzün Münferit Bir Olay Olarak Çerçeveselenmesi: Yazılı Basında Pippa Bacca Haberleri”. *İletişim: Araştırmaları*, sayı: 9(1-2) (2011): s.73-97.

⁷⁹ “Kadın Cinayetlerini Haberleştirme Klavuzu”, Erişim tarihi 10 Eylül, 2017, <https://drive.google.com/file/d/0B548plmaH-JPR3Z-4REJaX3d3cXc/view>.

Gürbilek, Nurdan. *Kötü Çocuk Türk*. İstanbul: Metis, 2016.

“Kadın Cinayetleri Haberleştirme Klavuzu”, Erişim tarihi 19 Eylül 2017, <https://drive.google.com/file/d/oB548plmaH-JPR3Z4REJaX3d3cXc/view>.

Köse, Hüseyin ve Bahar Balcı. “Sapkın Vizör: Medyada Ölümün ve Ölü Bedenlerin Görsel Temsili ve Suriye İç Savaşı Örneği”. *İletişim*, sayı: 24, (Haziran 2016): s.55-78.

Oskay, Ünsal. *Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım*. İstanbul: İnkılap Yayınevi, 2016.

Oskay, Ünsal. *Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri*. İstanbul: Der Yayınları, 2000.

Özer, Ömer. “Teun Adrian Van Dijk Örneğinde Eleştirel Söylem Çözümlemesi”. *İletişim Araştırmalarında Yöntemler*. Editör: Besime Yıldırım. İstanbul: Literatürk, 2015, s. 197-287.

Sallan Gül, Songül, Yonca Altındal. “Medyada Kadın Cinayeti Haberlerindeki Cinsiyetçi İzler: Radikal Gazetesi”. *Akdeniz İletişim Dergisi*, sayı: 24, (2015): s.168-188.

Seven, Memnun, Bilal Karabal, Burçak Uludağ, Maide Nur Keleş, Miraç Kafaoğlu, Serpil Top, Büşra İder. “Gazetelere Haber Olan Kadın Cinayetlerinin İncelenmesi”. *KASHED*, sayı: 2 (2), (2015): s. 71-83

Tekeli, Esra Serdar. “Kadın Cinayetlerinin Haberleştirilmesi Bağlamında Medya Etiğini Yeniden Tartışmak: Habertürk Gazetesi Örneği”. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, cilt: 1, sayı: 1, (2016): s. 129-142.

Yanıkkaya, Berrin. “Gündelik Hayatın Suretinde: Öteki Korkusu, Görsel Şiddet ve Medya”. *Medya Milliyetçilik Şiddet*. Hazırlayan: Barış Çoban. İstanbul: Su Yayınları, 2009.